

L E Y XXVI.

Quando es mandada escogencia de alguna cosa del testador a dos omes, si se desavenieren, que es lo que deve fazer el juez en esta razon.

Si a dos omes (1) fiziere el testador manda de vna de sus cosas, poniendola a escogencia dellos, que puedan tomar la que mas quisieressen como si dixesse, que les mandava vno de sus siervos, o vno de sus cauallos, o otra cosa semejanre, qual ellos quisieren escoger: si acasiciere, que auenga desavenencia entre ellos, de manera, que el vno non se pagasse de lo quel otro escogesse; entonces, puede mandar el Judgador echar fuertes, e aquel a quien cayere la fuerte, (2) de uela escoger, e auer. Pero tenudo es de dar al otro la estimacion de la su parte, que auia en

ad pias causas, veluti cum electio pauperum fuit commissa, tenet contrarium, imò quòd elapso anno devolvatur ad Episcopum, etiam si debens eligere: non fuerit interpellatus: & dicit ita communiter teneri, & servari de consuetudine: & in eandem sententiam videtur inclinare Bald. in dicit. 4. c. d. cum. versic. pone, quòd infra anuum: sed quiddid fit in pias causis, in quibus opinio Angeli, & Baldi satis sustentabilis videtur: quia cum dies sit prefixus executioni restitorum priorum: per consequens videtur prefixus electioni sine qua executio fieri non possit, & sic cessat ratio dicit. L. cum quidam, in questione supra formata nullum est dubium, quia lapsus anni non excludat dictam facultatem eligendi, quòd etiam voluit Bald. in l. captatorias, colum. final. C. de testament. mili. neque predictæ assertioni refragabitur L. Taurina trigemina: quia in præxione termini, de qua ibi non comprehenditur iste casus, imò L. illa vult isto casu commissarium semper est obligatum ad faciendum declarationem sibi commissam à defuncto, & si sine declaratione potest à iure suppleri, L. illa habet pro facta, elapso illo termino, talem declarationem: si verò declaratio sit necessaria, ita quòd à lege non possit suppleri, ex mente illius L. videtur, quòd sit adhuc fienda etiam elapsis illis terminis, de quibus ibi, & ad istam L. partitarum, & similes respondetur, quòd procedunt in electione rerum, non in electione personarum. Quid autem si mater dedit marito facultatem faciendi majoriam in unum ex filiis, an possit eligere filium in potestate, & acquirere sibi usufructum? Videtur quòd non, ex dicto Bald. in leg. tutor. §. 1. ff. de execu. tuto. quòd esset limitandum, nisi omnes essent in potestate, vel si eligeretur filius major, nam de mente matris, & consuetudine videtur, quòd ille possit eligi, & sic, quòd etiam pater habeat usufructum.

(3) La cosa. Quæ consistebat in specie: nam secus si in genere: quia tunc non transfertur electio in legatarium, sed in arbitrium boni viri, L. 1. ff. de legat. 2. habes etiam hic, & in dicit. leg. §. 1. ubi notat Angel. quòd si electio rerum, vel personarum conceditur tertio, non dicitur voluntas captatoria. Adde dicit. leg. cum quidam, ff. de legatis 2. & l. cum pater, §. hereditatem, & §. 1. ff. de legatis 2. & l. unum ex familia, in princip. & §. 1. & ibi Bart. eodem titulo. L. cum quidam, §. utrum, ff. de verb. obligacionib. optimus textus in leg. heredes mei, §. final. ff. ad Trebell. & l. ex facto, §. si quis rogatus, eod. titulo. & l. fideicommissaria, §. fin. ff. de fideicommissar. lib. 2. Adverte etiam, quòd si electio est commissa per modum conditionis, tunc non procederet ista L. ut si dicat, si tuus arbitratu fuerit, ut in dicit. leg. 1. ff. de legatis, 2. & l. qui heredi, §. fin. ff. de condit. & demonstrat. L. centesimis, ff. de verb. obligacionib. & hoc si arbitrium per modum conditionis appositum respiciat substantiam ipsius negotii, seu ipsum

Sexta Partida. Titulo IX.

aquella cosa: e esta estimacion deve ser fecha por alvedrio de dos omes buenos. E esto mismo seria, si tal cosa como sobredicha es, fuesse mandada a vno, poniendola en su escogencia. Ca, si acasiciere que este atal muera, ante que escoja, finca a sus herederos (3) la escogencia della. E si se desacordaren los herederos en escogela, denen echar fuertes, e fazer asi como sobredicho es.

L E Y XXVII.

Como la Manda, que es fecha, de Minera de metales, o de Pedrera, non passa en los herederos de aquellos a quien la fazen.

Minera de metales, o Pedrera, auiedo algund testador en alguna su heredad, si fizicse manda en su testamento a algund ome; que tajasse piedra (1) en aquella Pedrera, o que cauasse alguno de los metales, para aprouecharse de-

totale negotium: aliàs eatenus vitiat, quatenus respicit non ultra, L. 3. ff. locati. Alberic. in dicit. L. fin. §. 1.

L E X XXVI.

Si duobus legatur servi optio: & discordent in electione: mandet Judex forte ditrim, ut quem fors pigulerit, eligat, & habeat rem: estimationem partis alteri arbitrio bonorum virorum solvendo: idem est, si uni optio legata (eo ante electionem relatis pluribus heredibus defuncto) si heredes super optioe discordent. Hoc dicit.

(1) A dos omes. Coniunctim, vel diuisim, ut sequitur, & idem si separatim res duobus legatur, ita quòd uni deberetur res, alteri estimatio, L. si plurib. ea, ff. de legat. 1. & unus velit rem, alter similiter; & sic uterque velit rem: quia forte ditrimetur, cui res præstetur, & cui estimatio tenet Jal. in leg. fin. in princip. C. communia de legat. (2) La fuerte. Adde dicit. L. fin. in prin. C. communia de legat. & que ibi Bald. tradit de forte, & etiam Paul. de Cast. in leg. in tribus, ff. de iudic. & quòd habetur proverb. 18. v. 18. contradiciones comprimit fors, & inter potentes quoque dijudicat. Et vide in ista materia Joan. Cicer. in suo tractat. primogenitura, lib. 1. quæst. 9. ubi tractat, an in questione de partu gemino sit ad iudicium fortis recurrendum, ubi multa accumulatur.

(3) Finca a sus herederos. Et sic legatum optionis non est conditionale, §. optionis, infra de legat. si enim fuerat conditionale, non transmitteretur ad heredes, L. unica, §. fin. autem aliquid, C. de caduc. toll.

L E X XXVII.

Licet ad heredem legatilis transmitteretur legatum, ex quo fuit legatario jus acquisitum, fallit in legato folsionis minere, vel lapideinar scindendo, quia non transit ad heredem, nisi hoc testator specialiter exprimat. Hoc dicit.

(1) Que tajasse piedra. Adde L. idem Julianus, §. si quis, ff. de legat. 1. & sic habes, quòd concessio facti indeterminate, tam qualitate, quam tempore emanans à privato censetur personalis, secus si tale factum esset determinatum, ut si testator concessisset facultatem incidendi decem currus lignorum, ex nemore suo: nam tunc talis facultas transfertur ad heredes legatarij, secundum Cyn. & Alber. & alios signanter per Alex. in dicit. §. si quis. Quòd tamen limitat Alexand. nisi legatum esset annuum, quia ad heredes non transit, L. 4. ff. de annu. leg. & per hæc dicit Alexand. posse limitari doctrinam Bartol. in leg. si sic, 133. ff. de verb. obli. & doc. in leg. veteris, C. de contrab. & comitten. stipulat. ubi dicunt, quòd stipulatio facti affirmativè est transitoria ad heredes per dicit. leg. veteris, cum similibus: quia hoc est verum, si factum erat determinatum, & certum, secus si indeterminate. Quid tamen, si ista concessio fieret

Dè las Mandas, &c.

dello; valdria tal manda; quanto en la vida de aquel (2) a quien fuesse fecha. Mas despues que el fuesse muerto, non valdria la manda, nin auria poder de sacar ende ninguna cosa el heredero de aquel a quien la ouiesse fecha. Fuera ende, si el testador dixesse señaladamente, quando fizicse la manda sobredicha, que la fazia tambien a el, como a sus herederos. (3)

L E Y XXVIII.

Porque palabras pueden ser dexadas las Mandas; a que dizen en latin, de legatis tertio.

De legatis tertio, en latin, tanto quiere dezir, (1) en romance, como vna razon que es escrita en el derecho, que muestra, por que palabras pueden ser dexadas las mandas. E dezimos, que por todas palabras que ay an entendimiento, (2) que sean guiñadas, e conuenibles, para espaladinar las cosas que el fazedor del testamento quiere mandar a otri, pueden ser otorgadas, e puestas las mandas, en los testamentos, o en el codicilo que aiguno fiziere: ca, si de otra guisa las dixesse, non valdria la manda: e Partida VI.

ret Civitatis in terminis hujus leg. partitarum, vel similibus, an censeri debeat perpetua? Videtur, quòd sic, ut probatur in leg. vestigalia, C. de vestiga. ubi Bald. notat, quòd privilegia concessa civitatibus presumuntur perpetua, facit bonus text. in l. forma, §. quamquam, ff. de censu. est enim idem populus per interrogationem, L. proponatur, ff. de iudic. L. ficut, §. in decurionibus, ff. quòd cuiusque universita. nomi. sic etiam privilegium concessum Ecclesie perpetuo intelligitur concessum: quia Ecclesia nunquam moritur, 12. quæst. 2. capit. liberti.

(2) En la vida de aquel. Sed an poterit cedere lapidem, semel tantum, vel an pluries per totum tempus vite? Ista L. innuit, quòd pluries per vitam, & hoc tenet Paul. de Cast. & post eum Jaso. in dicit. §. si quis alicui.

(3) A sus herederos. Expresio ergò hæredum ostendit concessioem esse realem, non personalem, & de materia quando concessio presumatur realis, vel personalis, vide pulchras remissiones per Alexand. in dicit. §. si quis, & adde, quòd in dubio potius debet præsumi pactum reale, quam personale, secundum Alberic. in leg. jurigentium, §. pætorum, 2. & §. fin. colum. ff. de pact. Bart. in leg. pater filia, ff. de servitu. leg. & Joan. Faber. in §. aquè si agat, colum. 2. in hinc. de adio. vers. quid si per pactum, & ibi vide, quòd in privilegijs principum, de quibus vide etiam per Bald. in dicit. §. si quis, & per Joan. de Imol. Quid autem si testator dixit lego titio, & hæredi suo, quòd possit cedere lapide in fundo meo nunquid transibit ultra primum hæredem? Cy. dicebat, quòd non per leg. antiquitatis, C. de usufructu. contrarium tenet Alberic. in dicit. §. si quis, & ibi respondet ad leg. antiquitatis, quòd ibi ideò est, quia aliàs proprietates redderetur inutilis: in casibus verò, ubi hoc cessaret, transibit ad omnes hæredes: si tamen ex fundo nulla perciperetur utilitas alia, quam cædendi lapidem: tunc idem esset quòd in usufructu, secundum eum. Adverte etiam, quia si concessio cædendi lapidem, de qua hic ferret contemplatione alicujus prædij, quòd legatarius haberet vicinum, ad cuius utilitatem fuisset factum dictum legatum: tunc etsi non fiat mentio de heredibus, transiret ad eos ratione prædij, L. velati, & L. quid ergò, ff. de servitu. rusticor. prædiorum. Dyn. & Alberic. & Angel. in dicit. §. si quis, intellige tamen, quòd concessio fiat expresse ratione talis prædij: nam tunc dicitur servitus prædijalis, secundum quòd declarat Paul. de Cast. in leg. pen. ff. de servitu. rustic. prædij. Jal. in dicit. §. si quis alicui, super glossis

esto seria, como si el testador ouiesse voluntad de mandar oro a alguno, e dixesse, que le mandava laton, creyendo quel oro auia tal nome: ca entonces non valdria tal manda, maguer aquel a quien fuesse fecha, quisiesse prouar, que su intencion del testador era de mandarle oro, e non laton. E esto mismo dezimos que seria, en todas las otras cosas que han nomes generales, en que acuerdan los omes comunalmente en cada tierra en nombrarlas; asi como plata, o vino, o pan, o paños, o vestiduras, e todas las otras cosas semejantes destas. Ca, en qualquier destas cosas sobredichas, si el testador errasse el nome de la cosa que mandasse, diziendo otro nome, e non el suyo, cuydando (3) que aquel que le dezia era su nome, non valdria la manda. Pero en las cosas que han nomes señalados, asi como son los omes, non seria asi. Ca, maguer el testador errasse en el nome de algun ome, (4) diziendo otro nome, e non el suyo, cuydando que aquel era su nome que el le dezia, valdria la manda, e non se embargaria por tal yerro: si fuere prouado, que su entencion era, del testador, que aquella persona que nombro, ouiesse la manda. Otrofi de-

L E X XXVIII. Fium legata per verba intelligibilia, ut mando, vel credo te daturum centum Titio: vel volo, quòd des, & similia: & error in nomine communi: ut argentum pro auro nominando vitiat legatum: secus in nomine proprio si de persona constat. Hoc dicit.

(1) Tanto quiere dezir. Vide de hoc per gloss. ff. de legat. 3. in rubrica, & L. ista potius sequitur dicta Odofred. quàm illius gloss. dicit enim Odofredus (ut refert Alber. in rubric. de legat. 1.) quòd in illo titulo tractatur de personis legantium, & eorum quibus legatur in sui. de legat. 2. tractatur de rebus prohibitis, & concessis legari, in titulo de legat. 3. tractatur mixtum de personis, & rebus circa legata, & interpretatione verborum, & profequitur ista L. notata per Azon. C. de legat. in summa, colum. 6. versic. relinqui potest.

(2) Entendimiento. Si verba tamen sunt ita obcura quòd nullum intellectum possunt sustinere: non valet scriptura, L. quo tutela, §. penult. ff. de regul. jur. Bald. in leg. voluntatis, col. 1. C. de fideicommiss. & vide leg. 2. ff. de his, que pro non scriptis habentur.

(3) Cuydando. Concordat cum ista leg. si quis infundi vocabulo, in princip. ff. de legat. 1. ubi Angel. limitat quotuot modis. Primò, si res, in cuius appellatione erratur, erat presens, & singulariter demonstratur, ut si dixerim, lego tibi hunc equum demonstrato bobbe, gloss. quæ non est alibi in leg. qua extrinsecus, ff. de verb. obligat. secundò, ubi nomina sunt multum conformia, ut in leg. librorum, §. si quid tamen, ff. de legat. 3. Tertio, si sermo errantis fluctineri possit per communem usum loquendi alicujus civitatis, vel castri, L. labeo. versic. neque mirum, ff. de suppellect. lega. & pro hoc facit ista L. partitarum: cum dicit, comunalmente en cada tierra. Quarto, limita, si disponens ante dispositionem voluntatem suam declarasset, quòd cum uteretur uno appellativo nomine, intelligeret de vero, & proprio convenienti rei in dispositione deductæ gloss. in dicit. leg. si quis infundi vocabulo. Quintò limita, ut procedat in nominibus appellativis omninò diversis, ut lupo, canis, & mulus, bos, & asinus: sed si non essent omninò diversa, sed haberent se, ut excedentia, & excessiva, ubi testator voluerit legare ducenta, & dixerit centum, nam si constaret de errore, valet dispositio in ducenta, gloss. in leg. qui quarum, in prin. & ibi Imol. Bald. & Paul. de Cast. & probatur in leg. quoriam, §.

zimos, (5) que quando los fazedores de los testamentos vian tales palabras en las mandas, dizen- do: Mando, e quiero, que fulano aya tal cosa; o Plazeme; o, Tengo por bien, que la aya; o o dize al heredero: Creo que tu daras tal cosa a fulano; o Dexolo en la tu fe, que lo cumplas; o dize el testador: Quiero que el mio heredero fa- ga tal cosa. Ca, vñando el testador qualquier de estas palabras sobredichas, quando fiziesse la man- da, o otras semejantes dellas, porque pueda ser entendida la entencion, (6) o la voluntad del, valdria la manda que así fuesse fecha.

Como vale la manda, o non, que es puesta en alve- dro del heredero.

Vñando el testador a dezir tales palabras, quan- do fiziesse la manda: Dexo a fulano tal co- sa, si entendiere mi heredero, (1) que es dere- cho que la aya; o si dixesle: Dexolo en alvedrio (2) de mi heredero, que si el entendiere, que sera bien que aya fulano tal cosa que le mando, que gela de. Ca, en qualquier destas maneras, vale la manda que así fuesse dexada. Fuera ende, si el heredero demuestra alguna derecha razon, (3) por que non la quisiere dar, nin orogar. Mas si dixesle el testador: Mando a fulano tal cosa, si mi heredero quisiere, (4) o touiere por bien,

Cavillo
lib. 2. con-
trov. cap.
6. n. 37. et
So. et Cas-
pio lib. 1.
Cap. 2. n.
10. et cap.
11. n. 21.
A. 9. et 16.

§. sed si non in corpore, ff. de heredib. instituen. & nota bene istam leg. & dist. L. si quis ad limitationem, L. non aliter, ff. de legat. 3. & quæ notat gloss. in leg. voluntatis, C. de fideicommissis.

(4) De algun ome. Adde dic. L. si quis infundi vocabulo, & L. si quis in nomine, C. de testam. & in §. si in nomine, in- fuit. de legat. & limita tripliciter, ut per Alex. in dist. leg. si quis, in princ. colum. 1. & de errore consensum, vide ibi per Imol. & Alexand. & adde in ista materia text. nota. & ibi Bart. in leg. pen. ff. de reb. dub. & L. 9. & quæ ibi dixi supra cod.

(5) Decimio. Concordat cum leg. 2. C. communia de legat.

(6) La entencion. Tantum ergo valet tacita voluntas conjecturata, quantum expressa, adde L. cum proponatur, ff. de leg. 2. L. inter vestem, ff. de auro, & argum. le- ga. & tradit planè Curtius Senior. consil. 51. in 1. & 2. colum.

L E X XXIX.

Si legatum relinquatur in liberam voluntatem hære- dis: non debetur hæredè nolente: secus si in ejus arbi- trium, seu per verba importantia arbitrium boni viri: quia tunc debetur, si hæres causam probabilem non ostende- rit, cum dare nolit. Item captatoria voluntas non tenet in legatis, neque in institutione hæredis, tenet tamen legatum uno factum, si tertius tale quid fecerit. Hoc dicit.

(1) Mi heredero. Concordat cum leg. si legatum, in princ. ff. de legat. 1. & not. gloss. in leg. senatus, §. penul. cod. titul. & adde nota. per Azo. quæ hic prosequitur ista L. in summa, C. eod. colum. antep. versic. item legari potest, si existimaverit, & c. vide etiam in leg. fideicommissa §. si fideicommissum ff. de lega. 3. & habes hic, quod verba, si existimaveris iustum, si arbitratus fueris, important arbitrium bo- ni viri, & de his, & de aliis hoc importantibus, vide in dist. leg. si sic, & in dist. leg. fideicommissa, & §. si fideicommissum, vers. quamquam, & L. fideicommissa, in princ. ff. de fideicom- missis, & de quibusdam aliis, vide per Bart. in dist. legibus, & per alios Doctores, & signanter per Alexand. in dist. leg. si sic, col. 1. & 2. ubi etiam vide quid de verbo iudicio tuo, & de verbo liberit, & de verbo facias tuo sensu, & de verbo committo prudentiæ tuæ, & de verbo liberam facultatem, & de verbis, facias quidquid tibi visum fue- rit expedire: & de verbo conscientiæ tuæ committimus, & de verbo licentiam, & verbo potestatis, & de verbo pro- mitto tunc tuo iuramento, seu verbo tuo: & de verbo po- no rem in manum tuam, & his verbis pro tuo voluntatis arbitrio: & de verbis commito me misericordiæ tuæ: & verbo videbitur, vide ibi per Alex. & de Abb. in cap. 1. col. 4. de sequestra. poss. ff. & fruct. & Bart. in cap. 3. ff. de aliment. & cibar. leg. & Bald. in leg. 1. ff. de testam. dot. promiss. & per Cardin. Alexand. in cap. humanum genus, col. 3. in distinctione. & per Bald. in leg. captatorias, C. de testam. milit. & de illo verbo facias, quod tibi videbitur expedire, Adde Bald. in verbo nomina. de pace constantia,

& plenissimè per Bald. in extravagan. ad reprimendum, in gloss. super parte videbitur, ubi etiam vide de verbis im- portantibus liberam voluntatem, & ibidem quid si ap- ponantur verba significantia tam liberam voluntatem, quam arbitrium boni viri, & ibidem an ex concessione li- beræ facultatis, possit rejicere exceptionem præscriptio- nis, & adde Bart. in leg. Lucius Titius, ff. de fideicom- missis, & de verbo si tibi placet, vide L. Titius ancilla, §. so- corre, eodem. tit. & ibi Bart. & per Bart. in leg. 1. §. si pla- ces, col. 7. in repet. ff. de exerci. & de illo verbo iudicio tuo, adde Bart. in dist. leg. Titius, §. Lucius Titius, ita testamento, & quæ tradit Felin. in cap. 1. 19. 20. & 21. colum. de consi- tutionibus, vide etiam ad declarationem, quod notat Bald. in leg. 1. colum. 14. ff. de legat. 2. & decis. quandam Neapo- lit. & ex his, quando casus occurrit, poteris bene in- strui, idè non parvi pendas, & quid in contrahibus an hæz verba, si approbaveris æstimaveris, vel iustum puta- veris, vel similia, important arbitrium boni viri, vel li- beram voluntatem, vide in leg. in vendendis, C. de contrahen- d. empt. & per Alberic. in dist. §. si fideicommissum, ubi di- cit, quod veritas est, quod important in contrahibus me- ram voluntatem, nam in contrahibus substantia contra- ctus non possunt comitti in arbitrium contrahentis, etiam ad arbitrium boni viri, L. quod sapè, §. 1. ff. de contrahend. empt. licet accidentaliter sic: L. hæc venditio, ff. eodem.

(2) En alvedrio. Et sic verbum arbitrium, importat ar- bitrium boni viri, limita tamen secundum Imol. in leg. si- liusfamilias, ff. de donat. nisi daretur arbitrium ei, qui alias haberet: quia tunc intelligitur de libero arbitrio, ut verba aliquod operentur argu. L. si quando in princip. cum simili, ff. de legat. primò, & sic per hæredem stat, quia non vult arbitrari, perinde est, ac si arbitratus esset deberi, secundum Paul. de Castr. in dist. leg. si sic. Sed vide ibi per Imol. col. 2. dicentem, quod non sufficeret præceptum à Iudice factum, ut arbitretur, ut sic eo existente in mo- ra, dispositio habeatur pro purificata, sed adverte, quia Imol. loquitur, quando in arbitrium tertii fuit collatum, Paul. verò, quando in arbitrium hæredis, quod etiam voluit Bart. in dist. leg. 1. ff. de legat. 2. ubi etiam Paul. col. pen. & Alex. col. 5.

(3) Alguna derecha razon. Ubi quia legatarius erat de- meitus testatori, L. fideicommissa, §. quamquam, ff. de le- gat. 3. vel quia foris res legata erat, ita magna, quod quasi abloqueret totum patrimonium relinquens, L. qui- dam testamento, ff. de legat. 1. vel quia patrimonium erat tenud, & filii testatoris egerent, argum. cap. fin. 17. quæst. fin. et si certa non esset: sed quid incertum debet arbi- trari juxta id, quod dicunt gloss. & Bart. in dist. l. 1. ff. de legat. 2. ubi Bart. colum. penul. versic. quæro qualiter bo- nus vir.

(4) Quisere. Adde dist. L. senatus, §. pen. ff. de legat. 1. & L. fideicommissa, §. quamquam, ff. de lega. 3. quid ta- men,

bien, (5) que la aya: estonce en voluntad es el he- redero, de cumplir la manda, que así fuesse fecha, o de reuocarla, si quisiere. E esto es, porque, vñan- do el testador a dezir tales palabras, quando fa- zia la manda, semejaua, que en todas guias la ponía el en el aluedrio del heredero. Mas si el testador dixesle: Mando a fulano ome mil marauedis, si quisiere tal ome; (6) (cierto) diciendo el nome de cada vno dellos señaladamente; non valdria tal manda: porque es fecha a vno, e es puasta señaladamente en aluedrio de otro. E por- ende dixerón los Sabios antiguos, que las man- das, e los establecimientos de los herederos, de- uen ser fechos segund su voluntad del fazedor del testamento, e non deuen ser puestas en juicio, e en plazer, de otro. Mas si el testador fiziesse la manda, diciendo así; que mandaua a vno mil marauedis, si otro, que nombraua señaladamen- te, fiziesse (7) alguna cosa; (ciertamente) como quier que aquella cosa en voluntad, e en alue- dro del otro, era de la fazer, o non, valdria la manda, si aquella cosa que nombrasse, se cumpliesse.

Si vale la Manda que el testador faze, diziendo: Mando que mi heredero de a fulano tantos ma- ravedis, (o tal cosa) quando el quisiere.

Echa seyendo la manda por tales palabras, que dixesle el testador: Mando a fulano ome mil marauedis, que los aya, quando el mi he- redero (1) quisiere: si acalcriere, que este here- dero muriesse, e non pagasse estos marauedis, en su vida, nin señalasse dia (2) a su heredero, a que los pagasse; aquel que ouiesse de heredar los bienes del heredero del testador, seria tenuto de pagar la manda, luego que entrasse la heredad, sin alargamiento nioguno: porque aquel cuyos bienes hereda, non lo contrato (3) en su vida. Mas si el testador dixesle así: Mando a fulano cien marauedis, que los aya si quisiere; estonce val- dra la manda. Pero si este atal, a quien fuesse fe- cha la manda, non dixesle en su vida, a la que- ria, (4) e se muriesse; estonce, el su heredero non

Carpio
Fec. lib. 2.
Cap. 18. co-
n. 22. uique
ad 28. et
aliq

men, si diceret: lego tibi, quod Titius, vel hæres de- claraverit se velle, quia talis voluntas requirit declaratio- nem, & sic factum hæredis, dicit Angel. in leg. centesimis, §. sius ff. de verbor. obligat. quod tunc valeret perinde, ut valet, cum dicitur, si capitolium atenderit: vel tale quid fecit, ut in leg. nonnumquam ff. de condit. & demonstrat. & infra L. ad fin. & Angel. sequitur ibi simpliciter Paul. de Castr. ubi Imol. de hoc dicto dubitat, & istud dictum dicit non esse verum Alex. in dist. leg. 1. ff. de lega. 2. colum. 5. ex eo, quia etiam verbum, si voluerit, intel- ligitur de voluntate declarata, ut est text. in l. si ita, §. illi si voluit, ff. de leg. 1. ergo idem dicendum est, & si il- lud exprimitur: quia exprimitur, quod tacite inest, & magis placet hoc, & adde Bald. in l. voluntatis, colum. 1. C. de fideicom- missis, qui intelligit, & limita dicta iura, quan- do voluntas adicitur verbo substantiuo, vel effectiuo: le- cius si in verbo executiuo voluntatis substantia, vel decla- ratio ponitur. Allegat L. tertiam, C. de dot. promiss. & vi- detur in effectu idem, quod dixit Angel. Alex. tamen in addition. ad Bald. ibi dicit, quod istud dictum Bald. vi- detur contra leg. cum quidam, ff. de legat. 2. & quæ ibi di- cit idem Bald.

(5) O touiere por bien. Nota hoc, quod idem importat hoc verbum, sicut si voluerit, & est hoc contra Bald. in leg. fideicommissa, §. quamquam, ff. de lega. 3. dicentem, quod omne verbum intelligitur sonare in arbitrium boni viri, præter verbum volo, & facit ad istam, L. L. fidei- commissaria libertas, ibi, si ei liberit, ff. de fideicommissis, libertas.

(6) Tal ome. Est enim voluntas captatoria, ut ff. de le- ga. 1. L. captatoria. Adde L. 11. & quæ ibi dixi tit. 3. su- pra ead. partit. & adverte, cum dicit: si quisere: nam secus esset, si legatum fuisset collatum in arbitrium alte- rius, quia intelligeretur de arbitrio boni viri, & legatum teneret, L. 1. ff. de legat. 2.

(7) Fiziesse. Adde L. si quis sempronium, ff. de heredib. instit. & L. nonnumquam, ff. de condit. & demonst.

L E Y XXX.

Si lego tibi mille, quæ habes, quando hæres meus voluerit: nec hæres in vita declaravit quando, ejus hæ- res tenetur statim ad legatum. Si autem lego tibi, si vo- lueris, nec in vita declaras te velle, non dabitur tuo hæ- redi: hoc dicit.

(1) Quando el mio heredero quisiere. Concordat cum leg. fideicommissa §. si fideicommissum, ff. de legat. 3. & cum no-

tat. per Azo. C. de leg. in summa, col. antep. in vers. item legari potest.

(2) Nin señalasse dia, &c. Nota hoc verbum: quia non ita declaratur in dist. §. fideicommissum ver. hoc autem, de quo L. ista sumpta est.

(3) Non lo contrato. Et sic moriendo, videtur velle, quod est favore ultimæ voluntatis: quia secus in contra- ctibus, ut in leg. centesimis, §. sius ff. de verbor. obligat. Bart. & Bald. in dist. §. si fideicommissum in versic. hoc au- tem, & videtur velle ista lex, quod si hæres declaravit, se nolle dare legatum, quod tunc neque ipse, neque hæ- res ejus reneatur, quod nota: quia non ista bene aperit- tur in dist. versic. hoc autem. In contrarium tamen videt hæres gravatus, cum volet, vel voluerit, videtur grava- tus post mortem, si ipse antea non declarat se velle, & sic non in potestate ejus, quod nolit. Hoc etiam patet ex dictis Bart. in dist. leg. centesimis, §. sius ad fin. 2. colum. ubi dicit, quod in ultimis voluntatibus idem est dicere, cum voluerit, vel cum volet, hæres det, quod est dicere: det post mortem suam, & sic post mortem debetur, tanquam adveniente die per text. in dist. §. Scævola, & sic illud legatum dicitur conditionale, ut habetur in dist. §. si fideicommissum est, propter diem incertum mortis, L. dies incertum, ff. de conditio. & demonstrat. in contrahibus ve- rò facit tali casu diem, & conditionem, ut declarat Bar. in dist. §. si quem, sequitur ibi Angel. & fuerunt verba Petr. ibi. Sed certè ista L. partitatum multum urget, contra ista dict. Bart. & aliorum, & ad dist. leg. uxorem, §. Scævola, potest dici, quod intelligatur, si hæres non con- tradixerit in vita, prout ista L. dicit, & pro hoc facit, quia regulariter inter, si, & cum, non est differentia L. qui promissit, cum ibi notat, ff. de condit. indeb. & tamen si testator dixerat: si hæres meus volet, vel voluerit, po- terit contradicere, ut supra, L. proxima, & vult Bart. in dist. leg. centesimis, §. sius in princip. colum. 2. igitur idem dicendum, si dixerit: cum voluerit: in hoc tamen erit speciale favore ultimæ voluntatis, quod non contra- dicente hærede, à quo sic fuit legatum, in vita, debbitur post ejus mortem, ut hic, & in dist. §. Scævola, cogita tamen: quia secundum istum intellectum, videtur fieri aliqua silentia, dist. §. Scævola, qui vult hoc reli- tum videri post mortem.

(4) Que la querria. Concordat cum leg. si ita expressum, ff. de conditionib. & demonstrat. L. si ita legatum, §. illi si voluit, ff. de legat. 1. Quid autem, si dixerat cum volue- rit?

ha derecho ninguno en ella, nin la puede demandar despues.

L E Y XXXI.

Como se pueden fazer las Mandas, sin condicion, e a dia cierto.

Carilla lib. A. conuovi. Cap. 56. ped. tot pag. 522. et maxime 2080.

Primamente (1) pueden fazer los testadores sus mandas; que quiere tanto dezir, como sin ninguna condicion. E esto seria, como si dixesse algun testador: Mando a fulano tantos maravedis; o, tal cosa. E aun la podria fazer a dia cierto, o de dia cierto en adelante. E esto seria, como si dixesse el testador: Mando, que den a fulano tantos maravedis el dia de Sant Juan Bautista, este primero que verna; o si dixesse: Mando, que del dia de Sant Juan en adelante que gelos den. E aun la podria fazer fo condicion. E esto seria, como si dixesse: Mando a fulano tantos maravedis, si fiziere tal cosa. Otrofi dezimos, que si el testador quando fiziese la manda, dixesse tales palabras: Mando, que den a fulano mill maravedis, quando fuere de edad (2) de catorze años: si acaciere, que aquel a quien la hace, llegare a aquella edad,

valdra la manda; e si muriere en ante, no la puede demandar su heredero, nin ha derecho de la auer. Pero caso y ha, en que valdria la man- que fuesse fecha por tales palabras, maguer non se cumpliesse la condicion. E esto seria, como si dixesse el testador: Mando que aforren a fulano mi sieruo, quando mi hijo fuere de edad de catorze años. Ca, maguer el hijo non llegasse a aque- lla edad, nin se cumpliesse aquella condicion, val- dria la manda, e seria forro; por razon de la fran- queza que es otorgada a la libertad. (3)

L E Y XXXII.

Como las Mandas deuen ser judgadas por las leyes deste libro, maguer el testador lo defendiesse.

Non puede ningun testador fazer manda, en ninguna manera, que por el derecho de las leyes; deste nuestro libro non deua ser judgada. E porende, maguer el defendiere señaladamente, que ninguna ley, ni ningun derecho non pudie- se contraer, nin embargar la manda, que haze; con todo esto, si la fiziere contra derecho, (1) o co- mo

ley 3. tit. 1. lib. 2. Recop. ley 3. tit. 6. lib. 5. Recop.

rit? Dic, quod tunc non est necesse, quod legatarius ante mortem suam declaret se velle, secundum Bart. in leg. 1. ff. de legat. 2. per leg. uxorem, §. Scavola, ff. de legat. 3. que lex, licet loquatur, quando ista verba cum voluerit, fuerunt relata ad heredem: tamen eadem videtur ratio, si referantur ad legatarium, secundum Alexand. in dist. leg. 1. colum. 5. licet Joan. de Imol. ibi velit in hoc facere differentiam, & tenere contra Bart. ut videbis ibi per eum, & per Alexan. col. 4. §. 5. & adverte, quod per istam leg. videtur non posse sustineri, quod Raph. Cuma dicebat in leg. si ita, §. illi si voluerit, ff. de legat. 1. & in leg. 1. ff. de legat. 2. & in leg. Centesimo, §. fin. ff. de verbo. obligat. & sequitur cum Alexand. in dist. leg. 1. colum. 5. quod istud tale legatum, cum legatarius voluerit, censetur esse purum, sicut cum lego tibi cum petieris, L. Titia, ff. de condition. & demonstrat. L. si decem cum petiero, ff. de verbor. obliga. nam, ut hic videt, tale legatum non est purum: quia si purum transmitteretur ad heredem, etiam nulla declaratione sequuta, quam tamen declarationem exigit ista L. & quod alias ejus heres habere non possit: sed dic, quod ista L. non loquitur, quando dixit, cum legatarius voluerit: sed si voluerit, unde tene menti in practica dictum Raph. & sic erit differentia, an ista verba, cum volueris, referantur ad heredem, vel legatarium.

L E Y XXXI.

Purè, & conditionaliter, & ad diem, vel post diem potest legatum fieri: est legatum quod datur Petro mille quando fuerit 14. annorum: & ante moriatur, non habebit ejus heres legatum: sed si lego tibi libertatem, quando filius meus habebit 14. annos: filio ante illam ætatem mortuo, valet legatum favore libertatis. Hoc dicit.

(1) Puramente. Sequitur dicta Azo. C. eod. in summa, in fin. col. 6. ver. relinquatur legatum purè.

(2) Quando fuere de edad de catorze años. Concordat cum leg. si cui legatur, ff. de legat. 1. §. hoc autem legatum, & L. si Titio, ff. quando dies lega. ced. & adde, quod idem esset, si apponeretur tempus certæ ætatis, cuiusdam tertii, L. si ita scriptum, ff. de manumiss. testa. quod limita, nisi apponeretur tale tempus ad extinguendum legatum, ut si dixerim, lego Titio centum annos, quousque Titius erit ætatis 14. annorum: nam tale legatum non est conditionale, neque extinguitur Titio ante dictum tempus decedente, ut est text. qui non est sibi, secundum Bald. ibi in leg. ambiguitatem, C. de usufructu. Sed quid si legatur in tempus certæ ætatis gravati? Bart. in dist. §. hoc

autem, tenet, quod non sit conditionale, & quod non pereat legatum, quamvis gravatus non perveniat ad talem ætatem per leg. libertis quos, §. ab hereditibus, ff. de alliment. & civor. lega. & cum Bart. transcurt Angel. Bald. & Paul. de Cast. in lectur. Paduana, ibi, & Ludo Rom. in leg. in illa, ff. de verb. obligat. Dynus verò, Rapha. & Joan. de Imol. ibidem & Cynus, & Bald. in leg. ex bis, C. quando dies lega. ced. & Paul. de Cast. in lectura Bononien. & Salicet. in leg. unica, §. fin. autem aliquid, C. de cadu. tollend. tenent contrarium per text. in dist. §. hoc autem, & respondent ad dist. §. ab hereditibus diversimodè, prout videbis latè per Alexan. in dist. §. hoc autem, qui dicit istam ultimam opinionem esse veriorè per plura jura, quibus Bart. ibi nititur respondere: sed secundum Alexan. tales responiones sunt cum maxima violentia, ibique Alexan. allegat alia jura contra opinionem Bart. ut poteris ibi videre, & signanter alleg. L. si quis à filio in princ. ff. de lega. 1. cum gloss. ibi, quæ satis probat opinionem aliorum, contra Bart. Quid autem si dies non fuit præfixus substantiæ legari: sed ejus præstationi, vel executioni? Vide L. ex bis, C. quando dies lega. ced. & per Bart. in dist. §. hoc autem & ibi etiam per Alexan. adde etiam text. notabilem in leg. codicillis, in princ. & ibi Bart. ff. de ann. lega. quod in dubio præsumitur, quod testator habuit respectum, ad tempus simplex: & non se reculisse ad tempus certæ ætatis legatarii, ut videbis in casu dist. L. codicillis, quæ est L. singularis secundum Paul. & Alexan. in dist. §. hoc autem.

(3) A la libertad. Adde L. si ita scriptum, ff. de manumiss. testa. & L. fideicommissaria, ff. de fideicommiss. libert. in §. etiam, & idem potest dici in legato ad pias causas: cum valeat argumentum de libertate ad pias causas, Bart. in leg. proximi ad fin. ff. de bis, qua in testa. delen. tradit Alexan. in leg. captatorias, C. de testam. militi. & dixi supra eod. L. 17.

L E Y XXXII.

Non potest quis contra juris dispositionem testari: nec de sepultura quid injustum, vel inconsumm ordinare: & habebit legatarius sibi relictum, etiam si injustum, vel inconsumm in sepultura non faciat. Hoc dicit. Habuit ortum ista lex à leg. nemo potest ff. de legat. 1.

(1) Contra derecho. Nota hic bona verba Angel. in leg. nemo potest, ad finem, ff. de legat. 1. de qua lex ista scripta est, quod legibus prohibitive non derogatur per testam. neque etiam per contrahentes, L. cum lex, ff. de de jussu. similiter legibus respicientibus ordinationem testa-

mo non deuiere, (2) en alguna manera, non valdria. (3) E deue ser reuocada, e judgada por las

leyes deste nuestro libro. Otrofi, si el testador mandasse fazer, de su cuerpo, e de sus hues.

menti, & ejus substantiam non derogatur: quia sine illis non potest esse testamentum, L. 2. ff. de testam. similiter neque derogatur legibus concernentibus durationem obligationis peronalis, quæ contrahitur ad legata, vel fideicommissa: siue voluerit testator derogare per adjectionem tempus, siue loci, siue per adjectionem conditionis, legibus autem aliquid introducentibus merè in favorem testantis renuntiaripotest, L. 2. C. ut in possess. lega. unde etiam dixit Bald. in leg. 1. in fin. 4. colum. C. de bis, qua pona nomi. quod quando lex disponit ad executionem voluntatis, potest testator illud remittere: si verò ad necessitatem favoris hæredis, & non potest remittere: cum tamen ipse heres potest expressè, & tacitè, ut nota, in leg. 2. ff. de usufructu. & hinc est, quod testator potest remittere tacitam hypothecam, quæ oritur pro legatis, gloss. singularis in leg. 2. C. ut in possess. lega. & illam sequuntur magis communiter Doctor. ibi, & in dist. leg. nemo potest, prout attestatur Alexan. ibi, colum. 4. & per illum gloss. dicit Bald. ibi, quod testator potest remittere, ne dominium transeat in legatarium sine possessione, vide etiam ibi per Bald. numquid testator possit facere, quod legatario currat præscriptio annalis, quæ de jure communi est perpetua, vel quod legatario non currat minor præscriptio centum annorum? De quo etiam vide per Bart. & Alexan. in dist. leg. nemo potest, & ex prædictis etiam deducitur, quod potest testator dare legatario licentiam capiendi rem propria auctoritate, contra L. non ambivm, C. de legat. vide per Bart. in dist. leg. nemo potest, ubi etiam Alexan. colum. 3. est testator solum dicat, vim fieri veto legatariis meis, videtur eis dare licentiam capiendi propria auctoritate. Bald. in leg. 1. in lectur. antiqua, C. commaniam de leg. per textum singularem, secundum Jacobum de Arc. in leg. permisceri, ff. de acquirend. possess. facit etiam textus, & ibi notat Angel. in leg. hoc fieri, ff. de rei vindicatione, & an possit remittere consuetudinem inventarii? Vide ibidem Bartol. quod sic in dist. leg. nemo potest, ubi Alexan. col. 4. tradit etiam de inventario hæredis, quantum tangit præjudicium legatariorum. Quid autem, si testator prohibuit heredem alibi conveniri pro legatis, quam in certo loco, si heres dolo, vel mora interveniente non venit ad locum illum, dic, quod tunc poterit alibi conveniri, L. bona fidei, ff. de eo quod certo loco, & ibi Bart. Bald. & Fulg. poterit etiam testator præfigere tempus in testamento heredi ad adendum hereditatem, ut post illud tempus mero jure excludatur, secundum Ang. in leg. si quis hæres ita scriptus, ff. de acquirend. heredi. per illum textum, & per nota, per gloss. in leg. cretionum, C. de jure deliberandi, ubi etiam Paul. respondet ad dist. leg. nemo potest, & sequitur Alexan. in dist. leg. nemo potest, in fin. adde etiam, quod neque possunt facere contrahentes, quod legum dispositio non habeat locum in actibus eorum, L. fin. ff. de stipulatio. servor. & notat Bald. in cap. 1. §. quia videmus, colum. 6. de bis, qui seu. dar. poss.

essent extra regnum, licet ibi esset latior facultas disponendi ex his, quæ notat Bart. per textum, ibi in leg. ex castrensi, ff. de castrensi. pecul. aduent Principem, ut super hoc referat: cum clausula non obstante, qui stylus emanasse videtur, post editionem istarum LL. paritarum, quod patet, quia in istis legibus in titulo 18. 3. partitè, nulla fit mentio formulæ talis licentiæ, & talem formulam consultit latè ordinandam Roderic. Suarez in repetit. leg. quoniam in prioribus, in 2. limitatione illius leg. fol. 65. col. 4. totius repetitionis, ubi ipse illam ordinat subdens, quod si alias sub nube, & implicite aliquis impetraret à Principe liberam testamenti factionem, non specificè ad supra dicta contenta in ejus formula, neque cum derogatione dictarum LL. non possit vigore talis facultatis facere majoriam in præjudicium filiorum, & ibidem parum antea, fol. 64. colum. 2. versic. ex ante dictis, damnat illam formulam consuetam, quatenus dicit: do licencia y facultad, para que de todos vuestros bienes, o de qualquier parte dello podays fazer y bagays mayorazgo en uno de vuestros hijos qual quierdes y por bien tuvierdes, &c. Quatenus enim dicit, de omnibus bonis: asserit talem licentiam esse valdè injustam, & conscientie concedentis onerosam: cum per eam expeesse tollatur legitima illis filiis, quod aperte est contra jus naturale, ut ipse in ea limitatione ante hoc latè deduxit, & ibi allegat notanter Bald. in leg. fin. colum. 2. C. de fructu, & liti. expen. quod Princeps potest alicui concedere potestatem testandi diminuta legitima, & quod privilegium concessum ad minuendum legitimum, non est iniquum: sed ad tollendum in totum sic: cum legitima sit de jure naturali, loco alimentorum: non tamen ejus meta: sed de arbitrio legislatoris, ibique col. 3. dicit, quod pater, qui vigore talis facultatis, faceret majoriam in unum ex filiis, privando alios bonis suis, sine justa causa, de qua in §. causis, in authent. at cum de appellation. cognosc. peccaret, neque esset tuus in foro conscientie: neque exccularet pretextu talis facultatis, allegat gloss. in capit. non est de vor. & alia, quæ ibi videre poteris: tandem concludit eodem. 4. dictam clausulam esse injustissimam, consulitque ab ea abstinendum, & idem ego consulere, si in tali facultate non contineretur illud quod communiter solet etiam apponi; scilicet, quod ita hoc fiat, ut reserventur alimenta aliis filiis, licet non sit tanta portio, quanta alias sibi juxta LL. regni competeret: hac tamen clausula apposta, ut semper apponitur, non bene percipio, quid scrupuli esse possit: ex ea namque evidenter constat Principem nolle in totum tollere legitimum: sed diminute, prout etiam dixi in leg. 11. tituli. 4. supra eadem partit. in gloss. 1. ubi vide.

Sed an vigore hujus facultatis possit diminuere legitimum filii, qui esset Clericus in minoribus tempore datæ licentiæ? Videtur, quod non, ex his, quæ tradit Baldus in capit. cum venissent, colum. 2. versic. oppono, dicitur hic de eo qui mittitur in possess. causa rei servand. vide quæ habentur in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, de consuet. & quæ dixi in leg. 4. tituli. 15. 4. partit. super gloss. in parte, in cuyo señorio. Et cogita in hoc, nam ex hoc subverterentur multæ facultates ad majoriam, seu iplæ majoriæ: si tamen post datam facultatis regiæ fieret Clericus: vide cap. si ea tempore, de script. lib. 6. & quod notat Bart. in leg. usufructus, in fin. ff. de stipul. ser.

Sed quid si aliquis sine licentia Principis fecit majoriam de bonis suis, & etiam de aliquibus bonis filiorum, seu quæ alio modo ad filios spectabant, qui filii, ne de facto sibi præjudicaretur, impetraverunt à Principe revocationem istas majoriæ respectu bonorum filiorum, an ex hoc videtur Principis approbare majoriam respectu bonorum patris: cum sciens Principes sine ejus licentia factam majoriam, revocavit tantum quoad bona filiorum, videtur, quod sic ex dictis Bartol. & Paul. de Castro, in le-

ge, legata inutiliter, ff. de legat. 1. vide ibi Paul. de Cast. verfic. & inducitur, per Dyum.

Adverte etiam, quod ipse Rex, de bonis patrimonialibus extra regnum poterit, cum non recognoscatur, superiorem facere majoriam inter filios, L. Cesar, ff. de public. & velligal. L. donationes quas, C. de donationibus inter viram, & uxorem, Bald. in §. item sacramenta, de pace jur. firm. 4. colum. versicul. 2. utrum Rex, bonus text. in cap. si Romanorum in princip. 19. distinctio. L. omnium, C. de testament.

Et an habens facultatem ad faciendum majoriam de certis bonis ex auctoritate regia possit vigore legis regni facere majoriam in tertia bonorum de aliis bonis? Videbatur, quod sic, per textum, & quod ibi notat Bald. in leg. fin. C. de repud. hered. quod privilegium non confunditur cum jure communi, in contrarium tamen facit, quod non esse verisimile Principem voluisse gravare filios dupli- ci onere, L. navis onusta, §. 1. ff. ad leg. Rhod. de jactur. cap. mandatum, de rescript.

Et an teneat majoria facta cum facultate primegeniti filii Regis patre vivente, si majoria fiat postquam primogenitus successit in regno: vide, quae notat Bartol. in leg. cum vir, ff. de usufructo. & in leg. hereditatem, ff. de testif. pecu.

Et quid si deur facultas ad faciendum majoriam in unum ex posteris suis, an videatur, data, ut possit etiam in descendentes ex femina? Text. facit, quod non in leg. 1. ff. de jur. immu. vide ibi per Doctores.

Quid si Rex dedit licentiam faciendi majoriam in secundum filium sub conditione, si filius major consenserit, & ante consensum filii majoris moritur Rex, postea consensit filius major, & sic majoria in secundum, an tenebit? Dic, quod sic, quia non apponitur conditio concessio- nis, sed executioni actus, L. 1. in fin. ff. quod quisque jur. vide Bald. in cap. 1. in princ. colum. 2. hic finitur lex. Jalo. in leg. si quis neque causam, ff. si certum petatur.

Adverte etiam, quod videtur, quod ut plenior sit fa- cultas, oportet, quod in ea fiat mentio etiam de aliis fi- liis posthumis nascituris: quia licentia filios gravandi in legitima, non extenditur alias ad posthumos, ex notatis per Bart. in leg. Titius, ff. de liberis, & posthu. in fin. princ. reprobando, gloss. ibi, & videtur text. in leg. ex facta, in princ. ibi nam verisimile est, ff. de vulg. & pupil.

An autem virtute talis facultatis, quod possit facere majoriam in unum ex filiis, quem velle, possit illam fa- cere in filium spurium: & certe tantibus legitimis, cre- derem, quod non per text. nota. in cap. dicat aliquis, 32. quass. 4. & quia Princeps intellexisse videtur de filio legiti- mo, & naturali, L. filium diffinimus, ff. de his, qui sunt sui, vel alien. jur. L. fin. ff. de jure delib. & ibi Paul. de Cast. & in autent. ut liceat matri, & avia, §. ad hoc, & per Fabr. in §. fin. instit. de adoptio.

Quid autem, si Princeps ex certa scientia, & de ple- nitudine potestatis, dedit licentiam faciendi majoriam, in quemdam filium spurium, vel naturalem, non obstantibus filiis legitimis, quibus Princeps tantum voluit relinqui ali- menta, an tenebit talis constitutio majoriae per maxime, si Princeps potuit moveri ad in concedendum propter stre- nuitatem, & bonitatem talis filii bastardi? Et videtur quod non teneat, neque Princeps hoc possit: quia neque legiti- matio filiorum spuriorum, neque naturalium potest fieri, ex rescripto Principis legitimis, & naturalibus stanti- bus, ut in autent. quibus mod. natura. efficiant. legit. §. si quis ergo non habens, & dicebat Bald. in cap. 1. §. filii nati, si de feud. fuer. contro. inter domin. & agna. quod Impera- tor, qui legitimat spurios, existentibus filiis legitimis, ut cum eis aequaliter succedant, videtur quoddam pecus non habens praeculis justitiam publicae honestatis, neque con- siderans, quod per solas nuptias conlectur elegans ge- nus humanum.

Præterea, & hoc videtur de jure vino prohibi- tum, Genes. 21. cap. versic. 10. cum dicit: Ejice ancillam, & filium ejus, non enim haere filius ancillae cum filio liberæ: & istud idem habetur, in cap. non omnis 32. quass. 2.

ubi etiam adjicitur istud a domino constitutum, prius quam initium Romani juris existerit, adducitur quoque auctoritas Apost. ad Galat. 4. cap. vers. 30. ubi etiam allegat illud Genes. 21. facit ad idem, quod habetur, in summ. & in cap. unico 35. quass. 7. facit etiam, quod not. Bar. Bald. & Paul. de Cast. in leg. 3. ff. de testam. & tradit latè Paul. de Cast. consil. 467. volum. 2. incipit, viso die- to puncto, ubi concludunt, non posse fieri per statutum, quod spurii filii possint succedere, & inter alias ratio- nis adducit Bart. illam, quod esset contra Jus Divinum, quo cavetur, non erit filius ancillæ, cum filio liberæ. Bald. etiam adducit aliam, quæ multum confert in pro- posita questione, quia quod spurius non potest institui, est introductum propter turpitudinem testantis: & actus propter turpitudinem agentis reprobus, nulla consti- tutione permitti potest, ut in dist. autent. ut nulli ju- dicum.

Item, actus reprobus propter turpitudinem, æqui- paratur actui prohibito, de Jure Divino, crp. ex parte, de consuet. & contra Jus Divinum non valet statutum, quod enim spurii non possint succedere patri, est inductum propter ejus delictum, & ut refrænetur ab illicito coitu, ut in leg. fin. C. de natural. liber. unde contra bonos mores esset, quod Princeps super hoc dispensaret maxi- mè in exclusionem: & cum tam gravi præjudicio legiti- morum: imò, & fortius est, quod voluit Joan. de Imol. in dist. leg. 3. ad fin. quod neque valeret statutum, quod filii naturales tantum succedant patri: quia sic indiffe- renter habilitando naturalem, præberet materiam delin- quendi: & ideo non videtur valere.

Præterea, tale privilegium Principis, quodammodo alios alliceret ad illicitos coitus, videntes posse se impetrare tale privilegium, & omnis consuetudo constitutio jura- mentum, & privilegium per quo nutiri possunt pecca- ta, non valent, secundum Joann. Andr. in cap. extirpan- da, de præbend. super verbo, consuetudine quælibet, pro parte vero contraria facit illa decisio. Neapolitana collecta per Matthæum de Afflic. decis. 99. incipit, si pater, ubi refert bis in duabus causis fuisse judicatum, quod si pa- ter mediante pecunia recepit emphyteosim pro se, & Ti- tio, & hæredibus dicti Titii filii sui spurii, nati ex dam- nato coitu, quod in tali emphyteosi succederet dictus spur- rius, exclusis hæredibus venientibus ab intestato, per no- tat. per Bald. in leg. 2. C. de jure emphtio. colum. 1. dat Bald. rationem: quia non ut hæres: sed mediante stipu- latione veniunt, & sequitur ibi Jalon. in 69. colum. ta- tius tractatus, retuli sup. 5. partit. tit. 8. in leg. penul. su- per gloss. segun se onieren, sic ergo videtur, quod ad ma- joriam possit venire mediante gratia, & privilegio Prin- cipis, adducit etiam, & Matthæus in dist. decis. quod necdum spurio, verum etiam servo, potest de novo da- ri feudum, & emphyteus, ut in cap. 1. §. personam, per quos fiat investiti.

Præterea (ut dixi superius) per Principem potest mi- nui legitima filii, licet non possit tolli in totum, secun- dum magis comm. opinionem: poterit ergo Princeps, reser- vata portione sufficienti ad alimenta filiorum dispensare: ut cætera bona per viam majoriae veniant in spurium: ne- que repugnabit jus divinum allegatum, quia ut dicit Joan. de Imol. in dist. leg. 3. ff. de testam. illa autori- tas non multum urget: quia illud erat quoddam præcep- tum judiciale legis veteris, & non videtur obligare in lege nova ista judicialia, nisi quatenus sunt approbata per habentem auctoritatem legis condendæ, ut habetur in cap. translatio, de consuet. & per Sanctum Thom. 1. 2. quass. 104. artic. 3. de quo etiam in cap. fin. de suc- cession. ab intestat. & in §. bis ita, 6. distinctio. hoc etiam videtur de mente Hostien. in summ. in rit. qui filii sunt legiti- mi. ubi dicit, quod licet Imperator possit legitimam spurios eos ad hæreditatem admittere, non tamen hoc possit legem generalem condendo statueri, quod admit- tantur ad successiorem: quia multa essent, qui non cu- rarent: unde filios haberent, si seirent eos sibi succedere debere: & sic, si non esset legem generaliter conden- do:

do: sed in casu particulari dispensando, videtur de ejus mente, quod hoc possit Imperator. Hoc etiam vult Bald. in leg. eam quam, colum. 9. C. de fideicommiss. ubi dicit, quod non potest Princeps facere legem generalem, quod spurii succedant: quia est indirectè contra bonos mores, sicut neque constitutio valeret, quod quilibet posset adulterari, & incestum committere: & subdit, quod hac ratione non po- rest legitimare nascituros ex aliquo, qui nondum sunt conce- pti in utero: quia est dolus de futuro: sed si essent nati, vel concepti, potest: quia est dolus de preterito, circa quæ non removetur reatus, sed poena, & pro ista parte etiam facit, quod notat Joan. Andr. in addit. ad Spec. tit. de success. ab in- test. §. fin. ver. sed ex facta, ubi dicit, quod Princeps possit sta- tuere, quod tales succedant patribus, sicut statuit, quod suc- cederent matribus potissimè cum generatione, & natura sint filii, & consanguinei, licet ad comprimentum illicitos col- tus, primo excluderet illos per legem suam, ut in autent. quibus modis natural. efficiant. sui §. oportet, si ergo ad primordium naturæ reducitur spurius, cessat causa que- relandi, leg. 1. C. de imponen. luerat. descriptio. lib. 10. finaliter tamen refert Host. tenere contrarium ubi supra, ista etiam questio latissimè tractatur per Præpositum Ale- xand. in cap. per venerabilem, in versic. quod autem, qui filii sunt legitimi, in 5. quæstion. principali, versic. 8. qua- ro, & in cap. consuet. 10. distinctio. & concludit, necdum hoc posse statui per legem imperialem: verum etiam per aliam legem civilem, vel statutum: nam ex quo per legem civilem peccatis possunt succedere, ubi etiam militat ratio peccati vitandi: ita etiam sit lex admittenda, si statuat, quod succedant patribus. Adducit etiam, quod istæ successiones sunt de jure civili delate, licet in fi- liis hoc fudeat naturalis ratio, ut in leg. cum ratio, ff. de bonis damnæ. ideo jus civile potest eas modificare, & argere, & circa eas disponere, juxta notata per Dyn. in regul. indultum, de regul. juris, libi 6. nec erit facien- da differentia inter natos ex damnato coitu, & alios secun- dum eum: quia prædicta fundamenta militent in utrisque, licet Bald. in leg. 1. C. de jur. aureo. annu. fa- ciat inter istos differentiam: cum quo etiam videtur tran- sferre Decius, in cap. in presentia, de probat. num. 43. quia secundum eum cum differentia Bald. fundetur super pec- cato, non procedit: quia in utroque est peccatum mortale, licet in natis ex damnato coitu, sit majus ibique respondet ad principale motum tenentium statutum tale non valere, scilicet, quia dare videtur occasione peccandi: nam secundum eum illud procederet, ubi lex directè disponeret ad peccatum: secus si à remotis: nam causa remota non ordinatur directè ad effectum: & ideo non habetur in consideratione, leg. qui demum habebat, ff. loca, in fin. leg. Neratius, ff. de servo corrup. cap. de occidendis 25. quass. 5. cap. exhibitæ de homicid. alias di- ceremus, quod lex evangelica, quæ prohibuit repudium dari uxori, per virum esset iniqua, si contingeret, quod ob hanc causam indissolubiliter occideret aliquis uxore suam, quam haberet exosam, & illud dictum non erit hæres. &c. quod etiam resultat Apostolus ad Galatas 4. vers. 30. non obstat, nam secundum eum Apostolus lo- quitur, secundum illas leges, quatenus erant, & nunc sunt: per hoc tamen non dicunt, legem imperialem su- per hoc de novo ad non posse: facit etiam pro ista parte communis Doctor. conclusio, in leg. Gallus, §. & quid si tantum, ff. de liberis, & posthumis, qui dicunt, Prin- cipem posse legitimare filios illegitimos in prejudicium filiorum legitimorum, & istud fuit secutus Bald. in dist. §. & quid si tantum, & in dist. §. filii nati, si de feud. fuer. contro. inter domin. & agna. & in leg. cunctos po- pulos, C. de summo. Trinit. & Fidei Catholica, & in leg. 1. C. de jur. aureo. annuo. quoniam. Et de isto jure partiarum, hoc est dictum per legem finalem, tit. 15. 4. partit. ubi vide, quod dixi, & licet ista questio pro utraque parte satis sit disputabilis. Mi tamen magis placet 1. opinio, vel- luti justior, & æquior, & bonis moribus, & honestati congruens, & quia ut habetur in Evangelio, non est bo- num fumere panem filiorum, & mittere canibus, & il-

lud Apostoli, si filius ergo hæres, & quia licet exclusio legitimorum non habuerit fontem à Jure Divino, ut su- pra dictum est, sed tantum à jure civili, & lege positi- va: cum talis res ita sit rationabilis, & honesta Princeps, est obligatus ad observantiam talis legis à difamine ra- tionis, quia est animal rationale, & à tali difamine ra- tionis, Princeps non est solutus, sicut neque à lege æter- na, vel naturæ, ut tradit Bald. in leg. 2. colum. 7. C. de servitus, & alibi, dicit idem Bald. quod licet Principis sit suprema auctoritas: tamen naturalis ratio auctoritate ejus mutari non potest, in leg. si non speciali, C. de testament. & quia si lex reputabat absurdissimum, quod exarbitris legitimis naturales sibi introducantur in successione, & si legitimentur, ut in autent. quibus modis natura efficiant. sui. in §. tribus, multo magis reputari debet absurdissi- mum, si ita spurius introducatur, ut legitimis excludat, quasi à tota successione: enormiter namque ledere in legiti- mos, est idem, quod in totum tollere, ut dixi, in leg. 11. tit. 4. supra ead. partit. & in hanc sententiam incli- nat ille vir sumus feudistica, & Christianus vir Andr. de Isten. in §. naturalis, si feud. fuer. contro. inter domin. & agna. & quia illa opinio, quod non valet statutum, quod spurius succedat, est magis communis opinio, & qui eam impugnant loquuntur, quando non essent filii legitimi: & licet Imol. & Francisc. de Aret. in dist. leg. 3. ff. de testament. conentur responções dare ad illud Ju- ris Divini, ejice ancillam, &c. video illam auctoritatem adductam per Sanctum Ambrosium, & postiam in volum. Decretorum, in dist. cap. dicat aliquis, quam auctoritatem etiam Bald. in leg. cunctos populos, in 4. fol. C. de summo. Trinitat. & fidei Catholica, exponit, id est, non erit hæ- res filius concubinæ cum filio uxoris legitimæ, & quia lex illa partiarum loquitur in filiis naturalibus legiti- matis, ut patet ex ferie illius tituli, & intelligitur, ut ibi dixi, de legitimatis ante natiuitatem filiorum legiti- morum, & naturalium, ut ibi dixi, quod etiam, & ho- die non admittit, dist. leg. Taurina, pro ista etiam parte, bene facit doctrina Bart. in extravagan. ad reprimendum, in gloss. super parte videbitur, in versic. 2. causa principali.

Bene tamen fateor, quod possit Princeps concede- re privilegium facienti majoriam, quod possit vocare fi- lios, vel nepotes spurios ad majoriam, eo casu, quo de- ficerent filii legitimi, sicut & alias in defectum aliorum- lex habilitat spurios, ad honorem publicum decurionum, leg. generaliter, §. spurios, & leg. spurii, ff. de decu- rion. & in propriis terminis ita consuluit Decius, in consil. 271. incipit, in causa transmissio de Hispania, versic. post- tremo, penult. colum. & fin. & intellige, & limita, ut dixi, supra 5. partit. tit. 8. leg. penult. in fin. gloss. super parte, segun se aviene, non tamen ex tali facultate possit vocari spurius ad majoriam dignitatis, veluti ad duca- tum, vel comitatum ex eo, quod not. Bald. in leg. eam quam, colum. 10. C. de fideicommiss. versic. quæro utrum legi- timatus, ubi querit, utrum legitimatus ad feuda, com- prehendatur sub isto generali vocabulo ad feuda digni- tatis, & respondet, quod non: quia dignitas, vult dig- nos utero, non impetrato beneficio indifinitè: nam ta- lis interpretatio non extenditur ad cutata, neque ad dig- nitatem, quoniam in illis reddit se Princeps difficiliorum in concedendo, ad quod vide bonum textum, in cap. cum in illis, de præbend. lib. 6. & cap. fin. de præbend. 2. vo- lum. col. 13. versic. quarta principalis conclusio, quoniam argument. dist. cap. cum illis, in princ. videtur dicendum, quod si in majoria essent castra, & villæ cum jurisdictione, & vassallis, quod ex tali generali facultate, spur- rius ad ista non possit vocari, & quia habere vassallos est dignitas, cui jurisdictione inest, ut dicit Bald. in versic. Marcio. ad fin. de his qui feud. dare poss. hoc tamen non firmo ex eo, quod hodie jurisdictiones vendantur cum territoris, & vassallis, & rulticus possit esse capax: & quia major ratio militat in cura animarum, de qua in die. cap. cum illis, quam in jurisdictione temporalis.

Et si filius, qui in defectum legitimorum, vocaretur ad majoriam, esset filius naturalis, crederem non esse necessariam ad hoc specialem principis concessionem: cum de jure communi, & isto partitum pater potest deficientibus filiis legitimis, relinquere bona sua filio naturali tantum, ut in *authen. licet, C. de natural. liber.* & in *leg. fin. tit. 13. infra ead. partitar.* & si habeat ascendentes legitimis, ut in *leg. 10. in ordin. Tauri*, & satis bene hoc probatur, in *leg. 27. in ordin. Tauri*, neque ad hoc obstat text. in *leg. si is qui, ff. de vulgari, & pupillari*, cum gloss. ibi quatenus exemplificat illam legem in filio naturali, ubi habetur, quod si pater substituat filio legitimo, & naturali impuberi filium naturalem patris, quod talis substitutus adveniente casu substitutionis, licet possit habere ex institutione bona pupilli: non tamen bona patris, in quibus alias non poterat extantibus legitimis, succedere, propter eum in capacitatem: nam de necessitate, lex illa debet intelligi prout Joan. de Imo. eam intelligit, in *leg. Lucius, ff. eodem*, quando ultra pupillum habet alius filius legitimus: alias autem substitutus pupillaris admitteretur, etiam ad bona patris, quod Alex. ibi *col. 3. in princip.* dicit summe esse notandum, pro limitatione illius legis, & licet iste intellectus aliquantulum divinet, secundum eundem Joann. de Imo. tamen dicit esse tenendum, ut evitetur contrarium, quod alias posset formari, de *dicta leg. Lucius*, & cum isto intellectu, tenet etiam Alexand. in *dict. leg. si is qui*, & ratio suadet, quia cum exclusio naturalis, quoad bona patris non sit propter favorem pupilli: quia imò favor pupilli esset, quod naturalis substitutus caperet etiam bona patris, argumento *leg. si pupillus, ff. de acquirenda hereditate*, restat dicendum, id statutum fuisse propter favorem aliorum filiorum legitimorum, quibus non extantibus, nihil repugnat: quin etiam bona paterna naturalis capiat ex substitutione, & cum dictam L. Lucius, permittat filium naturalem venire ad totam hereditatem ex substitutione, legitimo repudiante: & sic, quod succedat ex vulgari, idem dicendum est in fideicommissaria substitutione: cum etiam per utranque succedatur testatori, *leg. coheredis, §. cum filia, ff. de vulgari, & pupillari, substitutus*. Unde non stante alio filio legitimo, poterit pater filium gravando, ex facultate regia vocare naturalem in defectum descendendum legitimorum, & quod idem sit dicendum in fideicommissaria, quod in vulgari, tenet Alexand. in *dict. leg. si is qui*.

Quid autem si cum habere filium spurium, quem ex errore juris credebam legitimum, & communi opinione talis reputabatur, feci in eum majoriam an tenebit? Vide, quod dicit Bald. in *leg. si arbiter, versic. pone habebam, C. de sentent.*

Adverte etiam circa prædicta, quod & si expressè non vocetur filius naturalis ad majoriam in defectum legitimorum, ex eo, quod quis fecit majoriam in filium majorem, & ceteros descendentes ordine primogenituræ videtur, quod sit vocatus filius naturalis deficientibus legitimis, *leg. cognoscere, §. liberorum*, & ibi gloss. & Bart. *ff. de verb. signific.* videnda tamen sunt in hoc, quæ habentur, & notantur in *leg. ex falso, §. si quis rogatus, ff. ad Trebel.*

Adverte etiam, quod licet vigore facultatis regie hoc concedentis, ut possit facere majoriam in unum ex filiis, quem elegerit pater, possit eligere talem filium, si ipse eligat inter filios, filius sic electus non poterit eligere unum ex suis filiis: sicut poterat pater, videtur pro hoc casus in *leg. liberi, ff. de assignan. liber.* & quia concessio regia, non extenditur ultra primam vicem, *leg. boves, §. hoc sermone, ff. de verb. signific.*

Et potest dici, quod vigore talis licentiæ regie, quæ est in usu, quod possit facere majoriam, cum vinculis, restitutionibus, & submissionibus, quibus vellet, quod poterit condens majoriam dare filio suo legitimo, quem fecit majoriam potestatem eligendi unum filium, quem vellet, ut in ipsa succedat, licet in casu, quo non concederet, succederet major, ut dixi (cum hoc sit de more majori-

carum Hispaniæ) cum Princeps ejus arbitrio hoc reliquerit, tenebit talis ordinatio. Non tamen poterit talis filius, quem elegerit, eligere temporaliter, seu usque ad certum diem: imò talis electus pro filium, debet habere majoriam toto tempore vitæ suæ, hoc probatur per text. in *leg. fin. §. ex die junctæ, leg. 1. quibus gloss. ibi allegat, ff. de assignan. liber.* quod sine dubio procederet, quando ex verbis primi disponentis apparet, quod sic electi debeant possidere ad vitam, ut si investituræ tenor, seu majoritatus diceret: filius meus eligat unum de filiis suis, tempore suæ mortis, & ille sic electus, possit etiam tempore suæ mortis, vel in vita eligere unum de filiis suis, idem tamen crederem, & si ista verba, vel similia non essent in institutione majoriæ: nam talis electio non debet esse temporalis, usque ad certum diem, *argumen. dict. leg. fin. §. ex die, cum gloss. ibi*, & quia tam Princeps: qui facultatem concedit, quam conditor majoriæ, in vocationibus, & fideicommissis, quæ faciunt habere, videntur respectum ad consuetudinem majoratum Hispaniæ, quæ est, ut succedatur ad vitam, non ad certum diem: ut in simili, tradit Andr. Sicul. in *confli. 10. sapienter scribitur, in princ. & per totum, 2. volum. & Decius in confli. 397. viso puncto, 3. volum.* & juxta notat per Bart. in *leg. heredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebel.*

Adverte etiam, quod vigore talis facultatis, non videtur Princeps concedere, quod faciat majoriam in favorem filii, qui sit inimicus Regis, bonus text. in *leg. Lucius, §. Lucius Titius damam, ff. de legat. 2. facti bene lex fin. C. de pact. inter emptio, & vendit. per quam l. gloss. & Bald. in cap. 1. in princip. de prob. seu. alie. per Federic. ubi Bald. *col. 3.* dicunt, quod si dominus det licentiam vendendi feudum amico, non poterit vassallus vendere inimico domini, & facit, quod not. idem Bald. in *§. porro, col. 1. qua sit pri. caus. benefic. amir. de vassallo si de jubente pro inimico domini*, adde, quod not. Bart. in *extravagan. ad reprimend.* in gloss. verbo super, *videbitur, versic. 2. casu principali*. In contrarium tamen facit, quod not. Bald. in *leg. id quod pauperibus, col. 8. versic. 22. queritur, C. de Episcopis, & cleric. in quest.* an executor testamenti possit eligere pauperem inimicum testatoris, ubi dicit, quod si talis erat odiosus, & indignus, quod tunc non possit eligi per notat. in *leg. fideicommiss. C. de fideicommiss. secus si erat odiosus, & non indignus: quia cum testator decessit confessus, & contritus, istud odium remittit in extremis, ut notatur, *instit. de injur. in fin. & subdit*, quod de hoc fiat articulus.**

Sed an comprehendatur filius posthumus in facultate, ad faciendum majoriam in unum ex filiis? Videtur, quod sic, ut in *leg. si quis operas, ff. de oper. liber.*

Sed pone, quod quis impetravit à Principe licentiam faciendi majoriam, in unum ex filiis suis simpliciter, non adjecto, quod possit gravare in legitima alios filios, an poterit gravare virtute talis facultatis? Dicendum est, quod non, & si Rex licentia poneret, ut liberè posset per textum notari, in *leg. si quando, in princ. C. de inefficacio testamento*, & tradit in specie Rodericus Suarez, ubi supra *fol. 66. col. 1.* & adde, quæ notat Abb. in cap. dilecti, de judic. *versic. quid si potestas, cum sequentibus*. non ergo vigore talis simplicis facultatis, poterit ponere aliquas condiciones, contra jus: ut patet ex prædictis.

Sed an ille, qui habet licentiam regiam ad majoriam faciendam in filium, si non haberet filios legitimis, possit illam facere in filium spurium, tetigi supra, & crederem, quod non: quia in tali generali licentia non comprehenditur incapax, ut in *dict. leg. Lucius, §. Lucius Titius damam*. & quæ notat Bald. in *leg. eam quam, C. de fideicommiss. & facit bene*, quod not. Paul. de Cast. in *leg. Lucius, §. in testament. ff. de legatis 1.* in questione illa de testatore, qui instituit uxorem, & gravavit, ut post mortem suam restitueret, vel distribueret bona inter pauperes, quos sibi placuerit uni, vel pluribus, & dicit Paul. quod in tali generali gravamine, non includitur persona incapax, *argum. dict. leg. Lucius, §. Lucius*

Titius damn. allegat etiam Specul. *tit. de instrument. editio. §. nunc vero aliqua, in addition. incipien.* continuatur etiam hic alia quaestio. & idem voluit Batol. in *leg. fin. ff. de his quibus, ut indign. in ead. quaest. licet Paul. ibi referat Bart. in contrarium.*

Talis etiam licentia non prodest; quantumcumque latissima esset data potestas: si ille cui datur, esset incapax factiois testamenti, vel disponendi ass. de suis bonis, ut text. cum gloss. in *leg. verbi, ff. de verbor. signific. facti, §. in extraneis, institut. de hered. qualitat. & differ. & etiam dicta lex, si quando in princip. adde pro hoc bonum text. in cap. si graciosè, in fin. de rescrip. lib. 6. & cap. dudum, 2. de election. & sic in hoc magis vincit, seu operatur impotentia, quam privilegium, text. & ibi Bald. in *leg. Titius, §. Roma, ff. de excusation. tutor.* quia secundum Philosophum, actus activorum sunt in patienti bene disposito, *cap. venerabiliter, de election. quod intellige, nisi Princeps sciens illum incapacem ea in capacitate, super qua Princeps dispensare posset, dedisset ei hanc facultatem: quia videretur cum eo dispensare, leg. idem Vipian. ff. de excusat. tutor. leg. quidam consulebant, ff. de re judi.**

Ex quo potest dici, quod si Rex facta illi relatione, quod quis possidebat aliquam villam titulo majoriæ, de diti liberam testandi factionem de tali villa, ei qui illam possidebat, quod ex tali licentia poterit disponere, etiam in præjudicium sperantis majoriam: quia erat sequens vocatus, & ad hoc vide bonum text. in *leg. etiam in princip. ff. de bon. liber. quod procedere forte posset in majoria, quæ habetur in leg. civili, vel à solo Principe, non tamen forte in ea, quæ haberetur ex contractu, seu de jure gentium, in quo Princeps non dispensat, ut plene deduxi, in quadam mea allegatione, in favorem Marchionis de Montemayor.*

An autem vigore talis facultatis, quæ sibi conceditur, ut faciat majoriam in unum ex filiis, possit duas majorias facere, in duos, vel plures ex filiis, vel plures filios vocare ad eandem majoriam? Videbitur, quod non per text. in cap. recipimus, & cap. porro, de privileg. ubi habetur, quod in privilegiis debet servari juxta eorum tenorem, pro hoc etiam videtur text. in *leg. qui solvendo 1. ff. de hereditibus institut. & ibi gloss. not. ex qua videretur dicendum, quod teneret prima majoriæ constitutio, non vero secundæ. In contrarium tamen est bonus text. in *leg. 1. in princip. juncto, §. quamvis, ff. de assign. liber. cujus verba sunt*, quamvis in singulari sermone Senatufconsultum scriptum est, tamen, & pluribus liberis, & plures libertos liberatave, posse assignari certum est. Item, etiam si testator mandaverit restitui rem uni de familia, potest fieri restitutio duobus, *leg. unum ex familia, §. si duos, de legatis 2.* & ibi Bart. & Joan. de Imol. & Paul. de Cast. & Bald. in *versic. itaque, ejusdem legis*, & per Bart. in *§. sed & si fundum, ejusdem legis*, ubi idem vult esse de contractu, ut si rogetur restituere pluribus, possit restituere uni tantum: & sic si data esset licentia ad majoriam in plures filios, poterit fieri unum tantum, & istam partem credo veriorē: nam licitum est recedere aliquantulum à forma data per disponentem: dummodo non recedatur à mente, ut not. Bald. in *dict. leg. unum ex familia*, Imol. in *dict. §. si duos*, cum enim mens Principis sit dare in hoc istam facultatem, ita ut regulatur secundum voluntatem, & dispositionem ejus, cui dat: de mente Principis est concedere in unum, vel plures, prout condens majoriam voluerit, sicut etiam in *dict. leg. unum ex familia, in princ. & §. si duos*, mens testatoris servatur, quæ fuit ne res exiret de familia, quod conservatur, live restituit uni, si ve pluribus de familia: & presertim procederet, ubi bona essent tanta, quod sufficerent ad unam, vel plures majorias, prout etiam tradit Paul. de Cast. ubi supra, cum tractat de relicto pro hospitali fabricando, quod possunt per executores fabricari plura, si bona sufficiunt, hoc etiam confirmatur, *ex leg. 19. in ordinament. Tauri*, ubi habetur, quod licet ex lege fore permissum, fuerit meliorare in tertio unum ex filiis, poterit pater, si voluerit meliorare plures, cujus opinionis fuit Doct. de Segura.*

ra, in repet. *dict. §. sed & si fundum, fol. 8. col. 2. versic. 6. & fol. 14. col. 1. in fin.* & hoc plane procedit, quando licentia data fuit, ut possit majora fieri in unum filium: quia quod fiat in plures, major favor est filiorum, & mens concedentis non repugnat, quando vero licentia data fuit, ut possit facere in duos, vel plures filios: tunc non videtur, quod possit tantum fieri in unum: quia hoc esset in damnum alterius filii, cui etiam Princeps voluit providere, unde non videtur, tunc posse à forma licentiæ recedi per supradicta, & non obstat, quod habetur in *dic. §. itaque, & §. sed & si fundum*, quia ibi non repugnabat mens testatoris, quæ fuit, ut bona remaneant in familia, quæ etiam isto modo conservatur, & bene facit, ad hoc, quod per illum text. not. Bart. in *leg. 1. ff. de opt. lega.* ubi dicit, quod si testator jubet distribui bona sua inter pauperes, eligendos per talem, quod tribui non poterit eligere unum tantum, & ei date omnia, allegat etiam, *leg. 3. ff. de ann. lega.* Joan. de Imol. tamen in hoc de uno tantum paupere, an possit eligi? Vult in *dic. §. si duos*, inspiciendas esse aliquas conjecturas, ut ex eis constet de mente testatoris, vide ibi per eum. Ex prædictis patet respons. ad *dict. leg. qui solvendo*: quia ibi tractatur, de præjudicio creditorum, quod in questione prædicta, an possit fieri due majoriæ, cessat.

Et an virtute facultatis faciendi majoriam in unum ex filiis, possit facere filio, qui est in potestate per viam donationis? Videtur, quod sic, *ex leg. 17. in ordinament. Tauri*, & ex *dict. Bald. in authen. si quas ruinas, versic. juxta hoc quæro utrum, C. de Sacrosanctis Ecclesiis*, Paul. in *leg. si quando, in princip. ff. de legatis 1.* & an possit fieri in posthumum, vid. *leg. antepenult. ff. de legatis 1.* quod sic, & an in filium extantem apud hostes, vid. *leg. illa, §. 1. ff. de hereditibus instituentis*, & text. cum gloss. in *leg. heredis, ff. quando dies lega. edit.*

Sed pone, quod Rex concessit privilegium faciendi majoriam, in unum ex filiis: cum pater plures filios haberet, an poterit facere majoriam in nepotem ex uno ex filiis? Est advertendum ad decisionem hujus quaestiois, quod appellatio filii non comprehenditur nepos, quando agitur de præjudicio alterius, ita quod est merum privilegium: secus si esset beneficium, secundum Bart. in *leg. liberorum, 220. col. 3. ff. de verbor. signific. text. & ibi Bald. in leg. sed & milites, in princ. ff. de excusation. tutor.* Bald. in *§. quia vidimus, de his qui feud. dare poss. unde videtur, quod non possit fieri majoria in nepotem extantibus aliis filiis, ipsi tamen deficientibus, si eveniret casus, quod unicum tantum haberet nepotem naturalem, & legitimum ille comprehenderetur sub licentia, quatenus tamen tangeret in præjudicium legitima, necessarius esset consensus talis nepotis, juridicè præstitus juxta id, quod habetur in *leg. si quando, §. & generaliter, C. de ineffic. testament.* & licet tali casu sine licentia Principis, fieri poterat majoria: adhuc tamen multum esset Regis licentia profusa, ut vincula, & submissiones, & restitutiones extendantur ultra quartam generationem, juxta ea, quæ habentur in *authen. de restitut. fideicommissi*, & ad alia, veluti ad impediendum ex prohibitione alienationis, translationem Domini: si tamen nepos esset bastardus, seu naturalis, tunc non comprehenderetur: cum ut superius dixi, Princeps videatur intellexisse de filio legitimo, & naturali: unde in dubio non comprehenderetur, nisi aliud constaret, de voluntate Regis, & quod superius dixi, quod stantibus aliis filiis, nepos non comprehenderetur in facultate, intelligerem nisi pater talis nepotis decessisset, quia cum tunc intret in locum patris, videtur, quod in eo possit vigore facultatis constitui majoria, ad quod facit bene doctrin. Bart. in *dict. leg. liberorum, col. 4. quod statutum*, quod extantibus filiis familia non succedat, procedat stante nepote mafculo, patre mortuo: & procederet hoc, & si in licentia regia continetur, quod possit facere majoriam in filium ex se natum: nam mortuo patre nepotis, comprehenderetur nepos, ex notatis per Bart. in *dic. leg. liberorum, ad fin. col. 5.* & intellige juxta prædicta, quando iste nepos existentibus aliis filiis,*

illis, intrare locum patris, vel si esset solus, fieret de ejus assensu quatenus tangit sibi præjudicium in legitima, per ea, quæ dixi, & Bart. tradit in *dist. leg. libertorum, columna 3.* & gloss. in *leg. filii, ff. eod. de verbor. signific. Imo, & forte posset dici, quod dato, quod viveret pater talis nepotis, si majoria fieret in nepotem, teneret, & videtur relicta filio, ex quo ejus contemplatione relinquatur nepoti filii ejus, pro quo videtur bonus casus, qui loquitur in fortioribus terminis, in *leg. 2. cum princip. §. 1. legi sequentis, ff. de assign. liber. & facit lex dedit dotem, ff. de collat. bono. & ibi Bart. & LL. qua disponunt, quod aliquid relinqui patri, sufficit, si relinquatur ejus filius in potestate, *leg. 3. ff. de legat. pref. & tuenda est dispositio patris, ut salvetur meliori modo, quod possit, leg. penult. ff. de testament. milit. & confert ad hoc, leg. 18. in ordin. Tauri, & facit bonus text. in leg. 2. §. si mater, versic. ff. de quid si nepotibus, ff. ad Tertulianum, qui text. etiam in materia pœnali loquitur, crederem tamen idem esse verum, quod stante filio non posset facere in nepotem, vid. Alex. in *leg. hæres mei, §. peto, ff. ad Trebellianum, & quod non acquiratur patri, videtur casus in leg. sed si mortis, §. hoc autem, ff. de lega. pref. & ibi Bart. nisi fieret nomine patris conferendo acquisitionem patri, ut est text. ibi in *§. sequent. & Bart. in dist. §. hoc autem, & vide Socin. consil. 241. colum. 10. volum. 2. & adde ad prædicta Bart. quod non possit fieri in nepotem filio stante, in leg. Gallus, §. etiam si parente, ff. de liber. & postibus. & Joan. de Plat. in *leg. 1. C. de privileg. eo qui in sacro Pala. mibi. lib. 12.******

Quid tamen, si vigore regie licentæ datæ in forma solita, pater inter vivos, seu per viam ultimæ voluntatis, constituit nepotem in unum filium, post cujus mortem vocabit majorem ejus filium, & filius in vita patris decedit, nondum habita majoria, an tenebit constitutio in personam nepotis? Christophor. de Mies. vir præclari ingenii, & satis mi venerandus, qui obiit sub religione Seraphici Francisci, qui composuit tractatum intitulatum, triumphus Christi, contra infideles: in quadam ex multis quæstionibus per eum motis in ista materia majoriæ, quos in discursu sui studii collegit succindè, & non plene calamo: sed indigestè sperans dante Deo plenius tradere, in quæstione ista inclinavit, quod non teneret majoria in personam nepotis, nihil allegans nisi tantum, quod videtur nova majoria in personam nepotis, ad quem facultas non extendebat, quando nepos esset solus, & non starent alii filii juxta ea, quæ supra dixi, solum allegabat notat. per gloss. in *dist. leg. filii, & per Bart. in dist. leg. liberorum, col. 3.* Ego vero in quæstione ista contrarium tenerem: quia ex quo avus constituit majorem cum facultate in filium, cui substituit ex vigore ejusdem nepotem, licet filius decedat vivo patre, & avo nepotis, nepos venit ex majora facta per dictam facultatem, & in persona ejus non est nova majoria: sed antiqua, *argum. leg. unum ex famil. §. 1. ff. de legat. 2. & quia sive dicamus substitutionem hujus nepotis vulgarem, vel compendiosam, non est, quod obstat quæstioni ex vulgari, ut in *leg. si pater filium, ff. de vulgari. & pupil. leg. Thais, §. splendoporus, ff. de fideicommiss. liber. gloss. & Bart. in leg. Gallus, §. quidam relicti, ff. de liber. & postibus. quod etiam procedit, etiam si institutus vocetur ex vulgari contenta in compendiosa: nam, & si institutus decederet vivo testatore, substitutus admittitur ex vulgari: sic incompendiosa contenta, secundum Cyrum in *leg. præcius, C. de vulgari. & pupilari. Bald. §. volum. consil. 170. incipit, quidam Nicolau, confirmatur etiam ex decisione, leg. Lucius, que est antepenult. in §. filiam, ff. de legat. 2. ubi habetur, quod relicti in defectum institutorum, & substitutorum, censetur repetitum ab institutorum, & substitutorum ab intestato: & si non apponatur alia causula codicillaria, facit etiam, *leg. hac conditio. in princip. ff.****

de conditionibus, & demonstrationibus.
Sed quid, si Rex concessit facultatem faciendi majoriam in unum ex filiis, quem vellet eligere, & fecit in unum ex pluribus, qui vivo patre decedit sine filiis, & majoria revera est ad patrem, an poterit ejusdem facultatis vigore eligere alium filium, & in eum facere majoriam? Casus videtur, quod non, in *leg. cujus bonis, ff. de cura. jurio. & quia facultas expiravit in prima electione, leg. boves, ff. hoc sermone, ff. de verbor. significat. quod de plano videtur procedere, si primus filius acceptavit, & habuit majoriam, & sic actus vigore facultatis fuit perfectus: si enim non venit in filium majoria, & ante ejus acquisitionem mortuus esset, videtur, quod possit eligere alium filium, *argum. c. si compromissarius, & cap. si electi, de elect. lib. 6. & tradit Oldrad. consil. 17. incipit, Papa servavit, & conferunt, quæ, tradit Felin. in cap. innovamus, de treuga, & pace, in limitatione revocasset illam in casu, quo potest per II. Taurinas, videtur, quod non possit sine nova facultate, iterum illam facere per dict. §. hoc sermone, & leg. multum notabilem, in *leg. matrimonii, ff. qui, & à quibus manu. libe. non fiant, leg. cum vir, ff. de conditionibus, & demonstrationibus.***

Quid autem, si Rex concessit licentiam faciendi majoriam, in talem filium, puta Petrum an possit pater, eo mortuo facere majoriam, incipiendò a persona nepotis filii illius defuncti? Et videtur tali casu dicendum, quod non per text. nota. in *leg. si ita quis, in princip. ff. de testat. tate. in versic. si quis filio, in gloss. parvula, ibidem: cum dicit non expressio prioris nomine, ubi etiam Bart. colligit, quod appellatio filii expressio nomine proprio, non comprehendit alium, quam filium sic specialiter nominatum, facit *leg. Gallus, §. institutus, & per totam illam leg. ff. de liberis, & postibus ubi institutio facta de filio, non extenditur ad nepotes, & facit, quod not. Bart. in dist. leg. liberorum, colum. 2. versic. aut tractamus, ubi allegat dict. §. institutus, adde text. cum gloss. in *leg. Neratius, ff. de regulis juris.***

Et idem esset eadem ratione dicendum, ut concessa facultate in talem filium, quod illo mortuo, non poterit fieri in alium per prædicta.

Sed pone, quod dedit Rex facultatem faciendi majoriam in filium Titium, qui mortuus est, & postea natus fuit sibi alius filius, quem vocabit pater similiter Titium, an poterit in illum constituere majoriem? Videbatur, quod sic, per text. not. in *leg. filie, §. à Titia, ff. de condition. & demonstrationibus. qui videtur esse casus quæstionis. Contrarium tamen credo: quia destructa re, destruitur etiam privilegium: & si reedificetur, non habebit illud privilegium, nisi ejusdem privilegiantis auctoritate fiat, per notata per Doct. signanter per Jonn. de Imol. in *leg. inter stipulantem, §. sacram, ff. de verborum obligation. ad finem, sic etiam videmus, castra vetera inhabitata rescil non posse, nisi auctoritate Principis, secundum Innoc. in cap. Pisanis, de restit. spoliatorum. Bald. in *leg. 1. versic. in initio, ff. de offic. præfetti. urb. facit etiam, leg. pater, §. Tusculanus, ff. delegat. 3. neque obstat, dist. lex filia, §. à Titia, quia ibi sumus in casu, qui tantum pendebat à voluntate testatoris, de cujus mente ideo præsumitur, non revocasse legatum ancillæ Agatheæ, de qua ibi: quia aliam, quam post alienationem primæ Agatheæ habuit, vocabit eodem nomine Agatheam, in quæstione vero nostra, hoc non dependet à potestate patris constituentis majoriam: sed à potestate, & licentia Regis, & hujus sententiæ fuit dictus Christophor. de Mies. vir doctissimus in suis quæstionibus.***

Quid autem, si Rex concedit licentiam faciendi majoriam, prout ipse vellet, liberam sibi in hoc potestatem concedens, an per hoc solemnitates juris civilis, & incapacitates hæredum videntur sublatæ, ut sic tali casu possit relinquere majoriam alicui incapaci? Videtur, quod sic, ut in *leg. 1. juncta, leg. neque, in §. deportati, & quæ ibi Bart. ff. de testament. milit. cogita tamen, & vide, quæ superius dixi, & per talem clausulam non tolluntur ea, quæ*

quæ sunt juris naturalis, sed quæ sunt juris civilis.

Quid autem, si quis fecit majoriam cum licentia Principis, quæ expiravit post factam majoriam, postea verò constituit cancellavim, seu incidit instrumentum majoriæ: postmodum poenitentia ductus, vult illam valere, an possit? Et videtur, quod non: quia licentia expiravit per constitutionem validam, quæ facta fuit: unde cum pœnitent, & vult, quod valeat, reperitur sine licentia, & facit text. in *leg. penult. §. fin. ff. de bonorum possessio. contra tabul. ibi, neque putaverit quilibet nuda voluntate constituit testamentum.*

Præterea, eadem solemnitas requiritur in actu reparando, quæ in faciendo, *leg. si ut proponis 2. C. de nupt. & quod ibi not. Bald. & multa in materia cumulat Jason. in repetit. leg. quominus, ff. de fuan. in fin. quæst. de Molendino in totum destrulto. In contrarium tamen videtur, quod not. Abb. per text. ibi, in cap. per tuas, de donation. in 4. nota. ubi not. quod qui reintegrat, non dicitur de novo facere: unde licentia prius concessa, durat in tali reintegratione, & dicta lex si ut proponis, non videtur obstat: quia ibi erat jus patris quæsitum ex divortio ad dotem, quam dedit filie: in casu vero proposito, nullum jus erat quæsitum Regi, ita ut ab eo nova licentia requireretur. Præterea de mente Principis fuit concedere licentiam, nedum ad primum adum constituendi majoriam, licet validum: sed etiam ad secundum actum, si primus ex aliqua causa corruerit: sciebatur enim Princeps, istum actum de sui natura revocabilem, usque ad mortem, *leg. 44. in ordinament. Tauri, unde juxta naturam actus, videtur dedisse licentiam, argum. leg. fin. & quæ ibi notatur, C. de non numer. pecun. & etiam de constitutione majoriæ, quæ effectum habere, sensu non de revocabili, juxta ea, quæ latè tradit Felin. in cap. 2. de treug. & pac. ad intellectum, leg. boves, §. hoc sermone, ff. de verbor. signific. & conferunt multum in ista mater ia notabilia verba Bald. per text. ibi, in cap. cum accessisset de constitut. colum. 5. num. 171. ubi not. hoc verba. Item not. quod ubi refulgit dignitas, refulgit confirmatio dignitatis: quia refulgit per dispositionem juris communis: neque est opus, quod Papa de novo confirmet statutum, super hoc dictum, ex quo non intelligitur nova creatio: sed quodammodo redire ad naturam suam, facit *leg. deferre, §. fin. ff. de jure fisci. leg. fin. ff. de minor. ibique responderet Bald. ad dict. leg. si ut proponis, & Paulo inferius eodem numero dicit: oportet, quod in nova creatione interveniat auctoritas Summi Pontificis: sed in reparatione non requiritur nova auctoritas Papæ, subditigitur notabilia verba portò, non dicitur omnino extincta, quando superest aliqua spes, vel indicium reparationis, vel aliquis habitus, vel figura remanet, vel memoria in codicibus ecclesiæ non cancellatis, allegat. leg. peculium, §. si opem, ff. de pecul. quod satis confert ad quæstionem istam: nam hic licentia Regis, non fuit incissa: sed mansit originalis, & in registro, quam cum construens non incidisset, seu incidit fecisset, non fuit actus majoriæ totaliter destructus: nam manserunt reliquæ licentiæ (vide quæ dixi in *leg. 24. tit. 1. ead. partit. & leg. fin. ff. de bis que in testam. delent.) imò, & in fortioribus terminis ego induco dict. cap. cum accessisset: nam certum est, quod nova dignitas non potest creari in ecclesia, sine licentia Papæ, ut in cap. 1. 22. distin. & tamen ea ratione: quia ab antiquo illa dignitas primiceriatus, de qua ibi fuit in illa ecclesia, licet postea auctoritate Papæ, illa dignitas fuisset extincta: tamen potuit folum capitulum illam reparare ex primæ licentia, licet extincto auctoritate Papæ facta fuisset, quod est singulare ad istam quæstionem, ut & si Rex concessisset revocationi majoriæ factæ: per consequentem tantum, si constitutus valet pœnitentia, & reparare majoriam, poterit ex primæ licentia.****

Et quid, si licentia Regis detur Titio committi, & sic sub nomine proprio, & dignitatis: an si Titius comes illa non utatur, poterit uti ejus successor? Decide ex his, quod dicit Bald. in cap. 1. §. Marchion. versic. Pone concessum est privilegium, de bis, qui dare possunt. Et facit, quod

notat Bald. in *leg. 1. §. si defunctus, ff. de reb. eorum.*

Sed quæro de pulchra quæstione, scilicet, ut ex more videmus, Rex solet concedere facultates ad vendendum, & alienandum aliquas res majoriæ, seu obligandi eas pro dote, & arribus: quod de jure videtur Principem facere posse: cum ex ejus privilegio vires sumptit majoria, juxta notata per Bald. in *leg. qui se patris, C. unde liber. colum. antepenult. & traditur in plerisque locis, & facit ad hoc, quod not. Bald. in cap. 1. §. hoc quoque, colum. 2. versic. accidit quæstio, de successione. feud. & quia si lex mortua introductit res prohibitas alienari pro restitutione dotis, vel alias, ut in *authen. res que, C. communia delega. idem dicendum in lege viva, quæ est Princeps. An sic dare aliquem modum, ut Regi tollatur potestas dandi talem facultatem, ex qua potest venire subversio majoriæ? Et videtur dicendum, quod sic: scilicet, quod licentia ad majoriam detur propter pecuniam, vel in remunerationem, seu solutionem alicujus servitii, vel quia Princeps sibi aliquid debebat, & Princeps liberavit hoc acto, ut daretur sibi talis talis licentia: quia cum tali casu habeatur licentia mediante contractu cum Principe: erit irrevocabilis, & non poterit Princeps in ejus subversionem dare prædictam facultatem vendendi, seu extrahendi aliquam rem à majoria, quod probatur ex not. per gloss. in *leg. quod semel, ff. de decret. ab ordin. facien. & leg. 2. ff. de jur. immunita. & Bart. utrobique, & idem Bart. in *leg. omnes populi, ff. de justitia, & jure, num. 29. Bald. in dist. leg. qui se patris, Paul. de Castr. in *leg. digna vox, C. de legib.*****

Notabis tamen singulariter ad id, quod dixi, Principem posse dare tale licentiam vendendi, vel alienandi, quod si possessor majoriæ cui data fuit talis facultas vendidit: sed adhuc pretium non recepit, vel si recepit, non consumpsit, quod eo mortuo talis pecunia pertinebit tantum ad successorem in majoria, ut in bonis majoriæ convertatur, & non ad alios filios, vel hæredes per text. not. in *leg. si operarum judicio, ff. de oper. libero. juncta gloss. ibi, sed quare in certa.*

Quæro præterea, licet ex *leg. Taurina 42.* licentia debeat præcedere ad majoriam, tamen si sine licentia fiat, & à Principe confirmetur, tenet majoria, quid si aliquis fecit maioriam sine licentia, supplicavit tamen Regi in suo testamento, ut eam confirmaret, & mortuus est ante confirmationem, & hæreditate jam ejus filius delata, an si Princeps confirmet, postea patente filio majore, tenebit majoria? Videtur, quod sic ex notatis per Bart. in *leg. Gallus, §. quid si tantum, colum. fin. versic. quandoque ipse filius perit si legitimum, & tunc si pater hoc disposuisset in testamento &c. ff. de liberis, & postibus, & vide infra eadem gloss. versic. sed an si quis.*

Sed pone, quod quis leget filio talem rem in tertia parte bonorum, ex lege Regni in majoriam, qui etiam dicit, vel lego illi tales res, & tales de quibus facio majoriam, si Rex confirmaverit cui supplico, ut confirmet, quo facto mortuus est ante confirmationem, item, & moritur filius, in quem fecit majoriam, antequam Princeps super hoc aliquid declararet, an transmittet ad suos descendentes primam partem legati, illam videlicet rem, quam reliquit in tertia parte bonorum, qua non egubat Principis confirmationem? Et videtur, quod neque illam transmittat, neque ejus filius poterit petere confirmationem à Principe alterius partis legati, scilicet rerum quas reliquit, si Princeps confirmaret, & hoc per text. in *leg. cum ita, in princip. ff. quando dies lega. cedit, & ibi Bart. & eod. tit. leg. cum illud, neque obstat ad hoc, *leg. si usufructus, eod. tit.* quia loquitur, quando unum legatum deficit ex morte ipsius, cui legatur, unde purificatur aliud, seu prima pars alternativæ, ex quo sequitur, quod si legatum fuerit isto modo, relinquo filio meo talem rem in majoriam, vel talem, & talem si filius meus se obligaverit solvere fratribus suis certas quantitates, vel quid aliud, vel si voluerit hoc solvere: tunc enim si moriatur filius ante implementum conditionis, valebit prima pars legati, seu alternativæ: quia purificatur primam*